

նապարհորդել Եթէ այդ չէ կա-
րել թիւքաց Հայաստանում
անել մենք հաւատացած ենք որ
այդ կարող է աշողլիկ գոնէ ու-
սաց Հայաստանում:

Մեր վարդապետները խօս-
ում են այդ անտաշ անշուրհ և
շատ անգամ անմիտ քարոզներ
կարդալով մեծ փողեր են ժողո-
ւում դրանով ապրում ու ճանա-
պարհորդում են:

Չը մոռանանք որ ժամանակ
է մեր ինտելիգենցիային ուսում-
նասիրել մեր երկիրը և մեր ժո-
ղովուրդը: Բայց նորան ինչպէս կը
համենք մեր ինտելիգենցիային
պատկանողները, մեր մտաւոր կե-
անքի մէջ քիչ շատ նշանակութիւն
ունեցողները: Մասնաւոր փող ճանա-
պարհորդել չէ կարելի. մտաւոր
ընթացքն պատկանողների թիւում
հարուստներ քիչ են կամ չը կան,
իսկ այդ նպատակով ստորագրու-
թեամբ փողեր հաւաքել՝ անհա-
րին է:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԳԱՐՍԻՑ

21 յուլիս

Քաղաքին և շրջակայ գիւղերէն թուրք բնակ-
չաց գաղթելուն աղաղակ առնուողներն գրեթէ
բոլորովին դադարած վիճակի մէջ են: Ուրիշ տա-
րիներու լաղղաժամբ ցանքն խիստ քիչ եղած է,

խարճի երեսից որ ոչ հայի անուն կարելի լինի
լսել և ոչ հային ճանաչող տեսնել...

II

Կայ առարկայ և հասարակական երևոյթ, որոնց
բարոյական յատկութիւններէն մարդ այնչափ յու-
սահաւան է լինում և ձեռք վեր առած, որ
շատ անգամ աւելորդ է համարում որ և իցէ մի-
շողութիւն նոցա վրա, հաշվելով այդպիսիները ստոր
գրականական խօսքից և զբաղմունքից: Այսպիսի
երևոյթներ կազմում են գաւառացի հայ երկտա-
սարդները և նոր սերունդը: Թէպէտ պիտիսպիւնդ
համոզված են որ նոցա վրա լրագրութեան մէջ խօ-
սելը նոյնչափ նպատակաւոր մար է, որչափ զայլի
գլխին աւետարան կարդալը, դարձեալ չէ կարելի
մատնադրել չը լինել այդ վատ սիւներին, որոնց
վրա հաստատված է հայ ազգի թշուառութեան
անմաւնմն տուրն. եթէ նոցա իրանք հետաքրքիր
չը լինեն իրանց սեփական դրութեան, գուցէ միւս-
ների համար պարտաւորութիւն կը լինի թեք նո-
ցա վրա, ինչպէս անպատկանութեան մի արձանի ե-
րեսին, այդ չափին էլ գուցէ նոցա արժան չեն...

Եթէ տեսնել են, ընթերցող, երբէք մի տեսակ
կրօնավարիկ, որոնք իրանց բոլոր էութեամբ, մը-
տաւոր և բարոյական յատկութիւններով ներկայաց-
նում են միայն հակապատկեր աստուածամարդի
տիպարին, որի համեմատ սուրբ գրքի ասելով, ըս-
տեղծված ենք մենք ամենքս, եթէ տեսնել են այ-
լատեղծված արարածներ, որ իրանց մարդկային ծա-
գումը միայն հայելիով կարող են հաստատել, որի
մէջ նոցա բազմից չեն արտաբայելում մարդու հո-
գեկան կողմերը, եթէ տեսնել են մի այլակերպ հա-
տարակութիւն, — այդ հասարակութիւնը է գաւառա-
ցի հայ երկտասարդների հասարակութիւնը: Անցիկ
միայն գաւառական հայաբնակ քաղաքներով, նայիք
միայն Աստրախանի, Ղազարի, Նախիջևանի, Գան-
ձակի, Ղարաբաղի, Երևանի և Ալեքսանդրապոլի
հայ երկտասարդների տեսքին, կերպին, խելքին
և այլ կողմերին, ճաւառով եմ, ընթերցող
որ անշուշտ կառավարիկս մտնում մի ակամա
հարց. աւելի բարեք չէր լինի մի ազգի համար չու-
նենալ այդպիսի երկտասարդութիւն, քան թէ տա-

կրանակն ալ չորային գնալով սղութիւնն տիրած,
այսօր ալիւրի պուրն 3 բուրլի է և հետզհետէ բար-
ձրանալու վրա, որոյ պատճառաւ մնացեալ բնա-
կիչք իրենց ապրուստն կարենալ ձարենալու վրա
մեծ մոտանալութեան մէջ են առհասարակ:

Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոսն յեպիսկոպոսութեան
աստիճան բարձրանալով իւր վիճակն վերադար-
ձած օրն յիկեղեցւոյ ատենախօսութիւններ եղան,
ուսուցիչ պ. Ս. Կախումանցն ալ ուղեց ատենա-
խօսիլ, բայց քանի որ յառաջ ի դպրոցի խօսած
անտեղի ատենախօսութեան վրա ժողովուրդն ար-
դէն յուզեալ եկեղեցիէն դուրս եկաւ, և եկեղեցւոյ
բակին մէջ կոչուած կը խօսէին նոյն պարոնին
վրա: Յանկարծ գրադարանի գործավար ժողովոյ և
դպրոցի հոգաբարձութեան անդամներէն ոմանք
յանկարծուտ յարձակեցան խօսող մասին վրա և
սկսեցին զանազան զեմերնին կնոյն ոմանց աչ-
քերն ոմանց դէմքերն կապուցացուցին իրենց հոգ
կոչուիներովն և միոյն ալ գլուխն պատառեցին:
Ս. առաջնորդն դեռ ևս նոր հասած լինելով յոգ-
նած էր, այդ յուզմունքն առ ոչինչ համարեց. Գա-
նակունեալը աղաղակ պատիւ ճանաչողներէ լինե-
լով փոխանակ կառավարութեան դիմելու առաջնորդ
սրբազանին դիմեցին որ քաղաքական ժողովոյ մի-
ջոցա իրենց դատն տեսնէ, բայց սրբազանն փո-
խանակ քաղաքական ժողով գումարելու գրադա-
րանի գործավար ժողովոյ և հոգաբարձութեան ան-
դամնց համոզմամբ, ժողովրդական խնդիրն դպրո-
ցական գող փոխեցին. հոգաբարձութեան դոր-
ծավար ժողովոյ անդամներէ բաղկացեալ խառն ժո-
ղով մի կազմեց ի գիշերի, իրենք իրենց և ուսուցիչ
պ. Ս. Հախումանցն հրապարակաւն տուած են և
այնպէս ալ հետ առած են առանց ոչորի գիտու-
թեան: Այդ ապօրինի ժողովին կարևորութիւն մի
տրուելու համար, թեմական քննիչ Պերճի Պեռ-
չեանցի ի փոխին տեղս եկող Ալեքսանդրապոլի
հոգևոր դպրոցի տեսուչ պ. Ղուկասեանց ալ հրա-
պարծ են, որ յիշեալն եկած էր հոս թեմին դպրոց-
ներուն վիճակն քննելու համար. արդէն որ աստի-
ճան դպրոցներն բարեկարգ վիճակի մէջ լինելն թէ
բերանացի և թէ գրաւոր խօսած էր նոցա. նա ա-
ւելի յարմար դատած էր առ այժմ մինչ յառաջիկա
սեպտեմբեր ամսոյ մէկն գոցել, քան թէ այդ վի-
ճակին մէջ բաց մնալն, մինչև որ բարեկարգական
միջոցներն ձեռք առնելով բացուի: Բայց հոգայ
բարձութիւնն որոշած է գոնեայ կարգապահութիւն
ուսանելու համար դպրոցն բաց մնայ փոխանակ
գոցուելու և կը մնայ, և ի վարձատրութիւն ու-
սուցչաց 0/0 քանն թշուառութեան վրա աւելացուցած
են: Սրբազանն այնպէս համոզուած է որ եթէ ներ-
կայ հոգաբարձութիւնն չը լինի գործ չը լինիր: Ազ-

լով նոցա վարակիչ տեսողութիւն հիմնէր նոցա
վրա այդ ազգի ներկան և ապագան: Մտքով դա-
ղիր ինչպէս և մարմնով, հողով նիհար ինչպէս և
բարոյական էութեամբ, նոցա պատկանում են
իրանց դարին միայն ապակաւութեան արդիւնքով,
բացասական որակութիւններով և հակամարդ-
կային յատկանիշներով. հարկները նոցանից պտը-
տելով պայծառ աշխարհներ և ընդարձակ երկր-
ներ, ընդունակ չեն ոչինչ իրացնել տարիների ըն-
թացքում բացի միայն կենսիկ կեդոները և արա-
տաւոր կողմերը, իսկ եթէ ուլ անձնատուր է լի-
նում պատահմամբ դիտութեան և զարգացման, վե-
րադառնալով իր հայրենիքը նա կարողանում է
համեմ միայն այն իրեքալին, որ ստանում է պոլի-
ցիական մի գաղափար պաշտօն կամ թէ փոխանակ
արշնով խաբելու, խաբում է գրիմաքայով, ծա-
խելով այդպէս մահուի տեղ իր նորածն խանութ-
թի գրքերը: Շատ անգամ էլ օտար երկիրներ դը-
նալով նա փնտրում է միայն ժամանակ կարճա-
տեղ մինչև իր գոծոծոտ հօր մահը, որին
սպասում է նա սիրտը թմբկմարտով, պատճառ
հօր մահը բաց է անում նորա համար փրկութեան
ճանապարհ — գեղութեան, ունայնաշուքութեան,
չապոյութեան և մուրութեան ասպարէզ: Եւ այսպի-
սով փոխանակ եր և իցէ մտաւոր և բարոյական
պրօգրէսի, հայ երկտասարդը դիմում է միայն իր-
դէսի, յետադիմութեան և անկման. փոխանակ
վատասկելու և աւելացնելու օրից օր նա կորցնում
է միայն սրտի և մտքի վայելուչ ձգտումները,
բարձր պահանջները և հասարակական ինտերեսը,
նա շարժում է և սպրում ոչ թէ ինչպէս կատա-
րեալ մարդ, այլ ինչպէս մի աւտօմատ, ինչպէս
մեքենայ, ենթակարգելով իրան իրան չըմապատող
հասարակութեան ստոր օրինակին՝ անդործութեան,
դարձալութեան, կարտին և քէֆին. այս-
պիսով նա ներկայացնում է դիտական աշխարհին
մի երկրորդ կարգ ապացոյցների, որոնց առաջի
օրինակը տեսնել է Աստրախանի և Գրիգորի
ն և ի վրա, որոնք բոլոր փորձերից յետ ցոյց են
տուել ընդդէմներին, որ ընդունակ չեն մի փոքր
անգամ բարձրանալու ամենաստոր անասունների

զին այդ յուզման առաջն այս եղանակաւ առա-
սրբազան հայրն, բայց հետեանքն լաւ է թէ վատ
զայդ չենք գիտել:

Ըստ խնդրանաց սոյն խառն ժողոյ և պ. Ղու-
կասեանցի մեծ. զգրթօր Ղաղաղեանց բարեհաճած
է առանց թոշակի դպրոցի տեսութիւնն վարել.
մեծ գոհունակութեան արժանի է նորին մեծապատ-
ւութիւնն: Գաղաղի համար եկամուտի այն առատ
և հաստատուն աղբիւրներն զորս նորին սրբազնու-
թիւնն գտած էր և քանի ամիսներ յառաջ լրագր-
ներու միջոցաւ ալ հրատարակուեցաւ, դեռ ևս յե-
րեան չեղած բարբոթին չորացած է: Եկող տարուան
ուսուցչաց և դպրոցի վերաբերեալ ծախսը համար
ի նպատակ խնդ և ողորմելի աշակերտաց գաղթա-
կանաց Տփլիսի ժողովեալ գումարէն 1500—2000
բուրլի չափ տեղւոյս դպրոցին յատկացուցուած է
այդ գումարն և ուսանողաց ծնողքերէն ժողովուե-
լիք թոշակն որ 400 բուրլի կը հասնի. եթէ տան,
ահա այս գումարն որոշուած է: Եթէ այս գումարն
եկող տարի միսուրի յաջորդ տարի դպրոցի և ու-
սուցչաց վիճակն ուր պիտի մնայ արդեօք:

Կարելին տեղս եկող ճանապարհորդաց տուած
տեղեկութեանց նայելով մօտերս տեղւոյս պարսիկ-
ներ 12 տարուան հասակի հայ օրիորդ մի առեան-
գած են, որոյ պատճառաւ հայոց և պարսկաց մէջ
մեծ խռովութիւն եղած է. քանի մը վատմուռն
հայ երկտասարդներ վերաբերեալ կան, նոյնպէս և
պարսիկներն ոմանք: Կառավարութեան կողմանէ
միջամտող պահապան զինուորը և տաճիկ քարմար
առիթ գտնելով, սղաւ և զանազան սկսած են
հայոց. կըսուի նաև թէ պահապան զինուոր մի ալ
վերաբերեալ է զինիք: Քաղաքը պահպանութեան
տակ է: Մասնաւորապէս հայոց առաջնորդարանն և
պարսկաց հիւպատոսարանն յատուկ պահապան զի-
նուորներով կը հսկուեն: Տեղւոյս եւրոպական հիւ-
պատոսը ի վ. Պօլիս գտնուող հիւպատոսաց հե-
ռազրաւ նոյն օր տեղեկութիւն տուած են և ապա-
հովութիւն ուղած, պատասխանն դեռ ևս չէ առ-
նուած:

Յ. Գ. Մ.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Երևան, 10 յուլիս

Ձեր լրագրի 95 համարի մէջ Երևանի ձեր թղ-
թակից պ. երեք աստղերը ի միջի այլոց՝ խօսելով
մեր հոգաբարձութեան ներքոյ գտնվող Գալիանեան
հայ օրիորդաց դպրոցի հարցաքննութիւնների վրա,

դրութիւնից, պատճառ՝ տառնակ տարիներ պահ-
վելով և կրթվելով Եւրոպայում, իրանց երկիրը վե-
րադարձածին պէս իսկոյն դէն են չարտում քա-
ղաքակրթութեան բոլոր աստիճանները և վազում
իրանների մէջ մարդի և կենդանիների վրա կերա-
կուր գտնելով և ուկիներ կրծելու համար: Ինա-
խոյնների կատարեալ համոզման մեր ուսում առած
երկտասարդութիւնը մի աւելի զօրեղ ապացոյց
կարող է ներկայացնել. կենսիկ կէտը արտասահ-
մանում կամ Պետերբուրգում անցնելուց յետ
իր հայրենիքը մտնելու պէս նա ընկնում է նոյն
ապաւորակ, նոյն բարոյական և մտաւոր լէտար-
գիայի և թմբկմարտի մէջ ինչ իրան չըմապատող
խաւար ամբիւր, եթէ ոչ աւելի: Բացառութիւն-
ների վրա ոչ ոք չէ խօսում, այլ ընդհանրապէս մի
տխուր և անհասկանալի իրողութիւն է, որ բարձր
ուսումը հայ երկտասարդների վրա ունենում է
միայն բացասական ազդեցութիւն, սպանելով նոցա
մէջ բոլոր վտան հակումները, հասարակական և ըն-
տանեկան ինտերեսներ. նա դառնում է անտարբեր
դէպի բոլոր իրեալ, բոլոր ձգտում, ազդութիւն և
ընդհանուր պրօգրէս. նա մինչև անգամ ատում է
այդ ամենը, ատում միայն ոչ խելքի և համոզ-
մունքի ուժով, այլ մտաւոր և բարոյական ուժերի
թուլութիւնից. նա էլ ընդունակ չէ ըմբռնել մի
նորահնուր գաղափար, մտածել և ապրել ընդհա-
նուրը զարգացման և հասարակական յառաջա-
դիմութեան ու բարօրութեան համար: Ահա սղաւ
են գաւառների, ամօթ չը լինի ասել, ինչ է լի-
գէն ցի ան. սղաւ են, ընթերցող, այն թշուառ
արարածները, որոնք հայութեան վրա խօսած ժա-
մանակ ուկի մի կողմ են ծառւ և արհամարհա-
կան գրիմաներ անում, ահա սղաւ են, ո՞հ Տէր,
այն մարդիկ, որոնց համար ատելի է իրանց աղ-
բութիւնը: Երբ ատելութիւնը, ինչպէս մարդու
ընտանութեան և ուրիշ յատկութիւններ, պատկա-
նում է միայն նորան ուլ մարդու անուն և կրում,
ինչ իրաւունք ունեն նոցա արդեօք ատելութիւն
յայտնելու...

Գաւառների թշուառութիւնը սորանով միայն
չէ բաւականանում, այլ կան աւելի ևս վատար-

բաւական չէ, որ ինքը տղնութեան սահմանը անց-
նելով կրեք է խօսում՝ յանգնում է և մեզ վկայ
կանչել իր ստույթներ ճշմարտացեւելու համար:

Այդ թղթակցի ուլ լինելը մեզ հետաքրքիր չէ.
սակայն ուլ էլ որ լինի, նա փոխանակ իսկութիւնը
ծամծամելու ուղղակի կը գրէր այսպէս. ճամնա-
տաբար Երևանի հայ դպրոցների մէջ բարեկարգը
և յառաջողութիւնը Գալիանեանն է. և եթէ միայն կեղ-
տոտ կրքի ազդուից հեռու լինէր:

Մենք անխիղճութիւն ենք համարում մի վախից
աստղերի տակ պատապալովոյ ամիսայանի կողմ.
նապահութիւնը ապացուցելու համար՝ ուրիշ չա-
տերին և նրանց հետ էլ հայ դպրոցների վարկը
ստորացնել, որ այլապէս անհնար է. ուստի լուռ
ենք և մանաւանդ չարժէ էլ: Միայն կասնք մի
հատիկ բան, որից կարելի է եզրակացնել շատերը,
որից կարելի է գուշակել ամեն բան. Գալիանեան
դպրոցում պատրաստական դասատան թուրա-
նութեան քննութեան ժամանակ, երբ փոքրիկ աշա-
կերտուհիները բարդ անուանական թուերի վերա-
բերութեամբ ահագին խնդիրներ էին լուծում, երբ
կոտորակների կանոններ էին պատմում, Սահակ-
Անուշեան օրիորդաց դպրոցի վարժուհի օր. Հեղինէ
Տէր-Գրիգորեանցը, որ ներկայ էր, հիացած և զար-
մացած թուրաբանութեան ուսուցչուհի օր. Նոյնա-
բէթ Ալիսանեանցի 7 ամսոյ ընթացքում այդ
անձնազոհ աշխատութեան և աշակերտուհիների
պատասխանների վրա՝ բացականչեց յայտնապէս.
«Օհ, ինչ շատ անցել է. ք. ձեր դպրոցում բաւական
յառաջդիմութիւն կայ, մեղանում այս տարի ո-
չինչ չը կայ, մանաւանդ ուսուցչուհիներից մէկի
երկուր հիւանդութեան պատճառով»:

Այսքանը թող բաւական համարել ձեր լրագրի
ընթերցողների կարծիքները, եթէ միայն եղել են,
փարատելու համար: Իսկ ինչ կը վերաբերի հաշ-
ւետութեանը, այդ երկու տեսակ է. ուսումնա-
կան, որ դպրոցի տեսուչը ամեն տարեգլխին տալիս
է հրապարակաւ հարցաքննութիւն անելով, և արեւ-
տեսական, որ դպրոցի ամբողջ վարչութիւնը միշտ
տարվայ վերջում ուղարկում է իր իշխանութեա-
նը և ամեն դպրոց մուտ կոխելիս հրապարակօրէն
կատարել է և կատարելու է: Ազգային գործերով
հետաքրքրվող պարոնները կարող են այն օրը հնոր
բերել, թէ և հաշիւները ամենայն օր պատրաստ են,
բայց ամեն տեղ և ամեն բանում կարգ կայ և կա-
նոն, որոնք չը հպատակողներին երբէք չենք կա-
մենում ճանաչել:

Այդպիսի մանկամիտ, չենք ասում՝ չարամիտ,
նախկարծներն են, որ պատճառ են լինում թէ
խաղաղ ժողովրդեան մէջ կուսակցութիւններ
յարուցանելու, թէ նրա սէրը դէպի դպրոցները

ները, որոնք ինչպէս թուով են աւելի մեծ, այնպէս
էլ դրութեամբ աւելի անմիթիւր—սղաւ կողերն
և տրեւեռներն աշակերտութիւն արածներն են և
իրանց քաղաքից հեռու չանցածները. սղաւ մի
տեսակ իդիօսներ են, որոնց համար իւրաքանչիւր
պոլիթօրօքը անմիջապէս առաջարկութիւն կանէ յա-
նուն մարդակրթութեան զի ընհանուր գոմանդ հիւ-
նելու, փան սի նոցա բոլորի էլ քամի են իրանց
շուր դատած ուղիները պէսպէս մոլորութիւնների
մարդի: Եւ չը նայելով այս ամենին, ընթերցող,
այս տեսակ երկտասարդները յանդուրժութիւն ունեն
ոչ թէ միայն արհամարհել որ և իցէ արդիւնաւոր
ֆիդիլական և մտաւոր պարապմունք, այլ նոցա
հալածում և բարոյապէս զարկործում են մինչև
անգամ այնպիսիներին, որոնք փառահասում են
լրագիր կարդալ և բան սովորել որ և իցէ գրեց.
նոցա հալածում են լրագիր և գիրք, ասելով որ
այդպիսի բաներ նոցա չէ սաղում և յիշափ. նոցա
սաղողը միայն անբարոյականութիւն է, որին նուի-
րում են նոցա իրանց լուսնական գիշերները Ղա-
րաբաղում, Գանձակում, Նուխում և Դամասկում,
նոցա սաղողը զանազան գէղեկական հագուստներն
են, որոնցով փայլում են նոցա Աստրախանում,
Ղազարում և Նախիջևանում, խաղալով այդ կերպ
աղաւաի դիւ սիրամարգի փետուրների մէջ. նոցա
«սաղողը միայն թղթախաղն է, հարեցողութիւնը
և չարատեսական կեանքը, նոցա սաղող ուրիշ էլ
ի՞նչ կարող է լինի... Ահա Հայաստանի ուսումնա-
ծարաւ սերունդ և Վանքի մանուկ, քո այն հա-
րուտ եղբայրների դրութիւնը, որոնցից դու օգ-
նութիւն ևս չես տրու, ահա Զէյթուն, նոցա բարո-
յական ստրկութիւնը, որոնցից դու համակրու-
թիւն ևս սպասում քո հայրենասիրութեան և ձեռ-
քերի քաջութեան. ոչ, ոչ լաւ է հարկը անգամ
թաղել քեզ քո աղին սրի ջարդուածների տակ,
քան թէ օգնութեան ակնկալութիւն ունենաս քո
ստրկահոգի եղբայրներից, ակնկալութիւն ոչ ու-
րիշ բանի, միայն փողի, որը ծառայում է նոցա
Լոկ ապակաւութեան համար...

(Կը շարունակվի)

ստացնելու և թէ առհասարակ ամեն միտաւար
իրերի Այդպիսիք երեսնուամբ շատ են երեսնու
բայց բարեբաղդաւոր քաղաքացիք միշտ խնայել
են դրանց արհամարհական ժպիտով և խիստ դառ-
նաշունչ ցրտութեամբ պատասխանել:

Յարգւոյ խմբակիր, խնդրեմք մի անկիւն ձեր
լրագրից այս երկուողիս յանուն ճշմարտութեան
չը մերժել, որ մեր զանազան տեղերում գտնուելու
պատճառաւ բաւական ուշացաւ, մինչև մեր մի-
մեկն ամօտ ժողովելը:

Անդամք հոգաբարձութեան՝ Աննա Թայրեանց
Այլմէն Եղիազարեանց

ՆԱՄԱԿ ԽՊԱԳՐԻՆ

Ղալար, 23 յուլիսի

Մեր հասարակութեան բանկի վարչութիւնը, ին-
չկատի ունելով որ ամենայն հայաբնակ տեղերից
օժանդակութիւններ են ուղարկում Վարդապետան
ընկերութեան՝ անուշով, ինչն ևս կամեցաւ ի
կողմից մի միջոցով օգնել այդ ազգագրութեան հաստա-
տութեան:

Ուստի այս նպատակաւ մասնաւոր հանգանակու-
թիւն բացելով այն անձանց մէջ, որոնք գործ ունեն
մեր բանկի հետ, և ահա ժողովելով երկու հա-
րիւր և օթ անասուն ուսուցիչի (270 բուրլի
ուղարկում ենք առ ձեզ, մեծապատիւ պարոն
որպէս զի բարեհաճէք այս գումարը հասցնել յի-
շեալ Վարդապետան ընկերութեան: Անդամք Ղալար
իս հասարակութեան՝ Մամաջանեան բանկի: Խաչա-
տուր Սիմոնեան Բանանեանց, Կարապետ (Նանե-
սեան) Պապովանց, Մկրտիչ Առաքելեան Մհերա-
բեանց:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լուսմ ենք որ թիՖլիսի հայոց թատրոնական
կոմիտեի կարգադրութեամբ Կ. Պոլսից բերել
տուած դերասանները և դերասանուհիները այս
օրերս հասնան թիֆլիս:

«Մշակի» № 125-ի մէջ տպւած պ. Մելքոն-
դէի բանասիրական մի ծանօթութեան մէջ սխալ-
մամբ ասված է որ Գրիգոր Արծրունու դասախոսու-
թիւնը տպւեցաւ «Մշակի» այս տարւոյ 15, 16, 17
և 18 համարներում: Այն ինչ Արծրունու դասա-
խոսութիւնը տպւեցաւ ներկայ տարւոյ «Մշակի»
72, 73, 74 և 75 համարներում:

Յուլիսի կէսին, այս տարւոյ, սաստիկ չգրեցից
յետոյ, եղանակը թիՖլիսի փոքր ինչ հովա-
ցաւ, յետոյ կրկին սկսեցան չգրել, իսկ երեկ
վերջապէս անձրեւ եկաւ:

Տեղական ուսուցիչներում կարգում ենք որ
այս օրերս ղեկավարները տանում էին թիՖլիսի
Մելքոնդէեան կառուցի վրայով մի կապաւորութեան
մարդուն, յանկարծ այս մարդը փախաւ և իրան
ջրի մէջ նետեց կամովին:

Այժմ գտնուում է մեր քաղաքում ուսուցիչ
այս օրերս ղեկավարները տանում էին թիՖլիսի
Մելքոնդէեան կառուցի վրայով մի կապաւորութեան
մարդուն, յանկարծ այս մարդը փախաւ և իրան
ջրի մէջ նետեց կամովին:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՖԼԻՍ

«Nord» լրագրի թղթակիցը Ատրեստանի
Ալէքսանդրիէտ քաղաքից գրում է, որ
նա վարդապետ Երանդի իւնուէր տեղեկու-
թիւններ հաղորդել չալէպի նորընտիր վալի
Կալուպ-փաշայի գործունեութեան մասին,
բայց որովհետեւ Կալուպ-փաշան ուղարկված
է այդ քաղաքը կայսերական գործակաւորա-
ների—Մալապ-փաշայի, Նուրեան Էֆենդիի և
անդլիական դեսպանատան մի պաշտօնատարի
հետ, այն դիտաւորութեամբ որպէս զի այս

վերջները վերահասու լինեն վերանորոգու-
թիւնների գործադրութեանը, այդ պատճա-
ռով էլ վերջիշեալ լրագրի պատուելի թղթ-
թակիցը սպասելիս է եղել, որ մի աւելի
բաղդաւոր լուր հաղորդէ: Բայց աւելացնում
է պ. թղթակիցը, զժաղապէս եթէ ևս
սպասելի մի պատիւի դէպքի, կարծեմ ևս
երբէք առիթ չէի ունենալ ձեզ թղթակցե-
լու, որովհետեւ չը նայելով որ յանձնաժողովը
այսքան ժամանակէ ի վեր գտնուում է Հա-
լէպում, այնու ամենայնիւ գործերի ընթաց-
քը ոչ թէ միայն ամենախորշի փոփոխու-
թեան անգամ չէ երեւոյթի, այլ թէ մինչև
անգամ յանձնաժողովի անդամների քիթ տակ
կրկնում են այն բոլոր գործերը, որոնց վեր-
կարար վերանորոգութիւնները կանչված են
պատճելու և ոչնչացնելու:—

Պատուելի թղթակիցը պատմում է, որ նա
իր մի քանի բարեկամների հետ միասին ներ-
կայացել են կայսերական գործակաւորներից
մէկին: Նրանք խօսել են այդ երկրի պահանջ-
ների, նրա միջոցների և նրա ապագայի մա-
սին. կայսերական գործակաւորը բոլորովին
համաձայն է ցոյց տուել իրան և մեծ հա-
ւանութիւն է տուել նրանց բոլոր ասածնե-
րին: Այդ պարոնները իրանց խօսակցութեան
միջոցին յիշեցրել են կայսերական գործակա-
ւորին Ֆրանսիացի մի երկրաչափի մանրա-
մասն ծրագրի քաղաքի օղի առողջացնելու
(assainissement) մասին, գործակաւորը բոլոր-
ովին համաձայն է պարոնների յայտնած
ծրագրի հետ, և նա գտել է որ այդ ծրա-
գիրը թէ շատ գործնական է, և թէ դրա
համար շատ չնչին ծախս է հարկաւոր:

Բայց թիւրքաց պաշտօնատարներից մի թէ
կարելի է բան յուսալ. նա հաւատարիմ
մնաց իր հայրենիքի մէջ թողալին, և բացի մի
քանի ընդհանուր խոստումներից, նա էլ
ուրիշ ոչինչ չարաւ:

Խոստանալ և ոչինչ չանել—հա այն հըս-
կայական հիմքը, որի վրա կանգնած է թիւր-
քաց հզոր (հոգեվարք չափու համար) պե-
տութիւնը:

Թղթակցի խօսքերին նայելով, նրա նամակ
գրելու միջոցին կայսերական գործակաւորները
ուղեւորվել են Մարաշ Զէյթուն—Կադի վեր-
ջին անցքերին կարգադրութիւն տալու: Զէյ-
թուն—Կադի վերջին վալի Գեամիլ-փաշան չը
նայելով, որ հոչակված էր իրեն ջերմ կու-
սակից արեւելեան քաղաքակրթութեան, այ-
նու ամենայնիւ դա էլ էր կարողացել դրա-
ւել հայ լեռնականների համակրութիւնը,
այլ ընդհակառակը իր վարմանըով նա առելի
էր դարձել այդ լեռնաբնակներին: Թղթակցը
յոյս չունի, որ ներկայ յանձնաժողովը մի
ուրիշ աւելի յարմար վերջ տայ Զէյթունի
վերջին անցքերին: Նա ասում է, որ ներկայ
յանձնաժողովը եթէ առաջինից վատ ըն-
թացք չը տայ գործին, զոնէ դրականապէս
կարելի է ասել, որ լաւ ընթացք էլ չի տայ:

Չալէպի նոր վալի և կայսերական գործա-
կաւորների հետ միասին հասան Ալէքսան-
դրիէտ և պ. պ. Իվանով և Ժակիմանովի
չալէպի և Կիարքէքի Ռուսաց հիւպատոս-
ները:

Ալէքսանդրիէտում բարեկամական ընդունե-
լութիւն գտնուց յետոյ պ. Իվանով, որի
մասին ասում են թէ շատ ազնուամիտ մարդ
է, հետեւալ օրը ուղեւորվեց չալէպ, ուր նա
յարգանքով և սիրով ընդունելութիւն գը-
տաւ:

Իսկ պ. Ժակիմանովի, որ նոյնպէս մեծ
համակրանք է վայելում ամենից, Էլիլրա
Կոյիւան օրերով հետ իր հարսանիքի հան-
դէսը կատարելուց յետոյ, ուղեւորվեց Կիար-
քէք, ուր ժողովուրդը նրան մեծահարգէս
ընդունելութիւն արաւ: Հանդէս ու տօնա-
խմբութիւնը առաւել մեծ էր մանաւանդ
նրա համար, որովհետեւ այս առաջին անգամ
է, որ այդ քաղաքում հաստատուում է ուս-
ական հիւպատոսութիւն:

Ներք հաղարից աւելի ժողովուրդ, բոլորն
էլ ձիով, հայոց և յունաց միտրօպոլիտների
առաջնորդութեամբ, Կիարքէքից 20 կիլո-
մետր հեռավորութեամբ սպասում էր պ. և
Ժակիմանովի Ժակիմանովի: Մի արծաթէ
ափսէի վրա նրանց աղ ու հաց ներկայացրին.
այդ մի և նոյն ժամանակ հայոց միտրօպոլիտը
ուսանքին լեզուով բարեմաղթութիւններ ա-
րաւ, շնորհաւորեց նրանց զարուստը, և յայ-
տնեց որ Ալէքսանդր Կայսրի ներկայացուցչին
իրանց արած ընդունելութիւնը շատ չնչին
է, համեմատելով այն մեծ երախտագիտական
զգացմունքին, որին նորին Կայսրութիւնը այն-
քան իրաւամբ արժանացել է բոլոր քրիստո-
նէայ ժողովուրդի կողմից:

Նոր ժամանակներում Ալէքսանդրիէտ քա-
ղաքում կառավարութիւնը միջազգային յա-
րաբերութիւնների համար մի փոստային վար-
չութիւն է հիմնել, բայց ասում են, որ կա-
ռավարութեան անհոգութեամբ յարաբերու-
թիւնները սաստիկ անմխիթար դրութեան
մէջ են:

ԱՆԳԼԻՍ

Մենք կարդում ենք «Nord» լրագրի առաջ-
նորդը յօդուածներից մէկը, որ նուիրված է,
եթէ կարելի է այսպէս ասել, Փոքր-Ասիայի
հարցին:

Պ. Կիլիկի առաջարկութեամբ անցեալ օրերս
համայնքների ժողովում վիճարանութեան ա-
ռակայ դարձաւ Փոքր-Ասիայի խնդիրը. պ.
Կիլիկի պահանջում էր, որ շուտով և առանց
ուշացնելու իրագործվեն Բերլինի դաշնագրի
այն յօդուածները, որոնք ծառայում են յօդու-
ած Փոքր-Ասիայի այն ժողովուրդներին, որոնց հա-
մար Բերլինի դաշնագրով վարչական մի որոշ
ձև չէ նշանակել: Պ. Կիլիկի պահանջում է, որ
թիւրքո-հայկական հարցը նոյնպէս Բերլինի
վեհաժողովի կանոնադրութեան համաձայն
շուտով մի օրինաւոր և վճռական հետեւանքի
հասնի:

Իսկ ինչ կը վերաբերի վերանորոգութիւնների
հարցին, պ. Բուրդ, բոլորովին մարկիւ Մէլքիւ-
րիի հակառակ, մեղադրում է անգլիական կա-
ռավարութեանը, ասելով որ եթէ վերանորո-
գութիւններն այսքան ուշանում են Թիւրքիա-
յում, դրա միակ և վերջին պատճառն Անգլիան
է, և այդ այն պատճառով, որ նա չէ կամեւում իր
յանձն առած պարտականութիւնը խղճմա-
բար կատարելու: Այսպիսի վերմեռնող և ան-
կեղծ խօսքեր մի անգլիական մինիստրի կող-
մից, մեզ բոլորովին զարմացնում է, և մենք
չենք կարող զսպել մեր ջերմ ցանկութիւնը
յարգանքով և անկեղծութեամբ ծափահարել
ազնուամիտ մինիստրին:

Մարկիւ Մէլքիւրիի և նրա պետական
ներքին քարտուղարի մէջ ունեցած կարծիք-
ների այս հակասութիւնը բոլորովին մի նոր և
հետաքրքիր երեւոյթ է:

Մինչև անգամ պ. Բուրդ սպառնալիքներ
արաւ Թիւրքիային, ասելով որ եթէ Թիւր-
քիան չը բաւականապէս համոզվի միջոց-
ներով վերանորոգութիւններ անել բուն
Հայաստանի մէջ, այն ժամանակ Անգլիան
ստիպված կը լինի ցոյց տալ Թիւրքիային այն-
պիսի միջոցներ, որոնք շատ դուրեկան չէին
լինի թիւրքաց կայսրութեան համար, և որոնց
համար նա առ այժմ կարեւոր չէ համարում
բացատրութիւններ տալ:

Կարծիք կայ որ իբր ժողովը մտադիր է
մարկիւ Մէլքիւրիի հարց ու փորձ անել
պետական այդ երկու մարդոց մէջ Հայաստանի
մասին ունեցած հասարակութիւնների մա-
սին, և բացատրութիւն պահանջել թէ նը-
րանցից ո՞րն է ճշմարտապէս արտայայտել կա-
ռավարութեան յատուկ դիտաւորութիւններն
ու նրա անկեղծ զգացմունքը:

ՆԱՄԱԿ ԹԻՖԼԻՍԻՑ

Երգում, 2 յուլիսի

Կարծես հայու ձակատագիրն է վիշտը, նեղու-
թիւնը, հոգիք, դառնութիւնը. շատ տարիներ է
վեր կարնոց հարստահարեալ, հալածեալ, նեղեալ,
ճնշեալ ժողովուրդը հազիւ մի քանի ամիս էր որ
բաւական ազատ չնչին, իր նախնեաց ազատասէր
և ազգասէր եռանդը, որ պահ մը մարած կը թուէր,
բոլորքած էր իր մէջ, միայն ազգի յառաջդիմու-
թեան և դպրոցների բարեկարգելու միջոցներու վը-
րայ կը խորհէր: Ստանեան կառավարութեան ջը-
նորիւ գինք քրդին հարստահարութեան, առեւան-
գութեան բաւական ազատ կարծելով, ահա իբր հին
ոխերիմ թշնամի պարսիկը յաջորդեց քրդին: Յու-
նիս 28-ին քաղաքիս պարսիկ հիւպատոսարանի
թաղին մէջ մի 12—13 տարեկան անմեղ աղջկան
մը պատիւը բռնաբարեց պարսիկ երեսասարդ մը,
իր աղջիկ յատուկ եղած վատ խորամանկութիւնը
բանեցնելով յոգն աղջիկին իր դրան առջև կան-
գնած կը լինի, պարսիկը կը մօտենայ ու կըսէ թէ
«ճոյրս քեզ կը կանչէ» (սոքա դրացի են): Աղջիկը
հաւատալով կերթայ, հազիւ դռնէն ներս կը մտնէ,
բռնաբարելը վրան կը յարձակի, աղջիկը անկարող
կը լինի զինք պաշտպանելու, թէև բարձրաձայն
կաղաղակէ, օգնութեան կը կանչէ, բայց ի դուր,
տաճիկները դռնէն անցնելով ձայնը կը լսեն մինչև
որ բռնի դուռը կը բանան աղջիկին թակալած
գետնի վրայ տարածուած կը գտնեն, անմիջապէս
ծնողացը կիմացնեն, և անոնց հետ չուտով կառա-
վարութեան կը դիմեն ու եղևութիւնը կը պատ-
մեն: Կառավարութիւնը հիւպատոսարանէն կուղչ
եղևուսագործը, նրա կը յանձնեն որ անմիջապէս
կը բանտարկուի, բայց հետեւալ օրն ուրաք լի-
նելուն պատճառաւ քիչ մը վերջ հիւպատոսը ե-
րաշխաւոր տարով կազատէ: Այս բանտարկեալին
ազատուիլը հայք սաստիկ զրգուեց, սակայն պար-
սիկներն ալ բանտարկուելուն համար նեղացած են.
այնպէս կը թուի թէ երկու ազգաց մէջ խռովու-
թիւն պիտի ծագի:

Տակաւին գրեթէ քնուութիւն, եղած չէ և յայտնի
չէ թէ ինչ կերպ պիտի պատժուի:

Հայուհի

«ՄԵՍԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՒՆՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 31 յուլիսի: «Правит.
Вѣстн.» լրագրից հաղորդում է, որ Դոնդու-
կով-Կորսակովին շնորհվեցաւ 1 աստիճանի
Վարդիմիրի շքանշանը: Ներգործող բանակի
գործերը և հաշիւները վերջացնելու համար
կազմված ժամանակաւոր յանձնաժողովի նա-
խագահ զեներալ Զէյմէ և երկրաչափական
զօրավորի ծառայութեան մէջ գտնուող Կրէնկէ
ստացան Սպիտակ Արծուի շքանշանները. Ս.
Պետերբուրգի զինուորական շրջանի զխա-
րկական շտաբի զխաւոր, իշխան Իմէրէտին-
սկի, ստացաւ Վարդիմիր երկրորդ աստիճանի
շքանշանը. իսկ բանակի չորրորդ զօրավորի
հրամանատար Սիբորյէվ ստացաւ Աննա 1-ին
աստիճանի շքանշանը:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 31 յուլիսի (11 օգոստոս-
սի): «Полосе» լրագրին հաղորդում են, որ
կոմս Անդրաշի Նովի-Բազարի հարցի վերա-
բերութեամբ պատերազմական միջոցաւ հետ
ունեցած անհամաձայնութեան առիթով՝
հրաժարական է տալի:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 31 յուլիսի: Պետական
բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժէ
95 ռ. 50 կ., երկրորդ 93 ռ. 50 կ., երրորդ
93 ռ. 25 կ., ներքին 5% առաջին փուլա-
ւութեան տոմսակը արժէ 232 ռ. 75 կ.,
արեւելեան առաջին փուլաւորութեան տոմսակը
արժէ 92 ռ. 25 կ., երկրորդ 92 ռ., երրորդ
92 ռ., ոսկի 7 ռ. 75 կ.: Ռուսաց 1 բուրլ
Լոնդոնի վրա արժէ 25 7/16 պէս. Ռուսաց
100 բուրլ Կերմանայի վրա արժէ 217
մարկ 50 պէ., Փարիզի վրա 269 Ֆրանկ 25
սանտիմ: Տրամադրութիւնը թոյլ է:

Խմբագիր-Հրատարակող ԳԻՐԻՆՈՐ ԱՐՄԵՆԻՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ե Ր

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ «ՓՈՐՁ» ԱՄՍԱԳՐԻ

Եթե երրորդ և ութերորդ (յուրիսի և օգոստոսի) համարները:
Բովանդակութիւն. — 1. Հացի խնդիր, ազգային վիպասանութիւն Պերձ Պաշկանցի:
2. Գաղափարաւոր Մ. Գոշի, իրաւաբանական հետազոտութիւն Վահան վ. Բատամեանցի:
3. Բնաւորութիւնների ժառանգականութիւնը, Ս. Պալասանեան: 4. Վանկի մինչև Տիգրիս, զործ. Գ. Պաուլի: 5. Վեհաժողով, Մշեցո նոր սերունդ, վանկեցո չունուազը, բանաստեղծութիւններ Գալստի-Պաշկանցի: 6. Նրբաբերական գրատարաններ, ճառ Լ. Մորանդի: 7. Բաթումի նահանգը, զործ Սոկրատի Յէյֆելդերի: Ազգային տեսութիւն. — 8. Օսմանեան ինքնակալութիւն և Ռուսահայք, Մերեց: — 9. Տեղեկագիր Վարդգէսիւրացի — Արեւելեան ընկերութեան: Սկզբնական կանոնը Կարոյ Ս. Լ. գրադարանի: Հիմնական կանոններ Կիլիկիան ընկերութեան: 10. Յուդայական իրաւունքները Ռուբինեան — Երկրագործական ուսումնարանի: 11. Նամակներ խմբագրին: Քաղաքական տեսութիւն — 12. Նշան Լուի Նապոլեոնի մահը: — 13. Հաշիւ յուլիսի 6-ի ներկայացման յօդու հանգուցեալ Ամերիկեանցի ընտանիքի: 14. Գաղղիկերէն-Հայերէն-Տաճկերէն բառգիրք, Նորայրի: 15. Ազգ. Յաւելու ած. — 16. Խաթաբալ, կոմիտի Գ. Սուրուկեանցի: 17. Յայտարարութիւններ:
Ստորագրուել կարելի է Փիլիսոն «Փորձ» խմբագրատանը և Կենտրոնական գրադարանում: Ստորագրաբացի կարող են դիմել խմբագրին հետեւեալ հասցեով. — Тифлисъ, Въ Редакцію Армянскаго журнала „Пордзъ“
Խմբագիր-Հրատարակիչ Ա.Բ.Ա.Ր ՅՈՎ.ՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԻՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ

Բովանդակութիւն	Բ.	Կ.
Օր. Տէր-Մարտիրոսեանցի Քաւաւազ Մեղու, պատկերապ.	—	40
Բժ. Տիգրանեան Մարմնական և Կրօնական Բաժանարան	1	—
Բժ. Բարսեղեան Ուսումնարանի Կրօնական Գործեր	1	—
Սրբանշնանի Փորոս Աղբարմա	1	25
— Մանանայ	1	75
— Շուշան Շաւարշանայ	—	50
Երեմեան Հրաւիրակ Արարատեան	1	25
— Սիրաք և Սամուէլ	1	45
— Յիսուսի վերջին շաբաթը	—	70
— Մարգարիտ Արքայութեան	—	75
— Իրաւական տեսիլք	1	25
— Վանկու	—	20
Պէշկեթաշեան Մատենագրութիւնը	2	75
Պատանեան Մէթորին վերայ	—	75
Դուրեան Տաղք և թատերերգութիւնը	1	75
Ալթունեան Տեղիչ Հայոց գաղթականութեան	1	20
Մերեց Փորոս Լեւոնի	1	—
Հայրաճեան Նոր երգարան	—	75
Ձերաճ Գրական փորձեր	1	—
— Ազգային դաստիարակութիւն	1	—
— Հայաստան և Խաւրիա երկ. տիպ	—	60
— Քիւնի չափեցանք Բերք. վճատ	—	40

Երեմեան հրատարակի վրա ԹԱՄԱՐՆԵԱՆ կարգաւարարի դեմոնստր. № 11. տան վերի յարկում վարձով արժու է մէկ ԴԱՀԻՃ ծառայով, լաւ կարգաւարար և առաւօտեակի սամոփարով. դահլիճը մի բարձուն ունի իր սառն: Գինն է ամսական 40 րուր: Բացի դահլիճը մի և նոյն տանը վարձով արժու են նոյնպէս առանձին ՍԵՆՏԱԿՆԵՆ կարարարով ծառայով, սամոփարով և լուսաւորութեամբ. այդ սենեակները ամսական արժեն 25, 20 և 15 րուր: Այդ սենեակներում կարելի է նոյնպէս ընկերով բնակել: Հարցնել մի և նոյն տան դրան առաջ միւրգ ծախող ՅԱՎՈՎԻՆՆ:

Յունիսի 17-ին Արծրունու թաղանթում բարեգործական նպատակով տաճ ներկայացուց զոյացաւ 294 ր. գումար. տոմարներ ծախվեցաւ 226 ր. 70 կ., իսկ ընդհանուր մուտքի մնացած մասը, այսինքն 67 ր. 30 կ., զանազան անձերի զոհարարութիւնն է կազմում: Ծախսերի բոլոր գումարը կազմում է 139 ր. գումար գումար մնում է 155 ր., որը յանձնվեցաւ պ. Փուլիսեանցին հասցնելու ըստ պատկանելոյն: Մեր օրըստան պարտաւորութիւնն ենք համարում մեր անկեղծ շնորհակալութիւնը յայտնել այն անձանց, որոնք իրանց ներկայութեամբ պատուեցին մեր ներկայացումն:

«ՄԱՆԿԱՎԱՍՏԱՐԹԱԿԱՆ ԹԵՐԹ» ԱՄՍԱԳՐԻ
Խմբագրութիւնը

«Մանկավարժական Թերթը» իւր երկրորդ տարուայ շրջանում հրատարակելու է նոյն ուղղութեամբ և ծրագրով, ինչպէս որ առաջին շրջանում: Հետեւեալ պայմաններով:
1. Տարեկան կը լինի 10 գրքի, իւրաքանչեւը 6 թիւերից (96 էրես):
2. Տարեկան գինն է ամենայն տեղ 6 ռ.:
3. Մինչև սեպտեմբերի 10-ն բաժանորդագրուող վճարող բաժանորդը կը ստանայ ձրի յունիս ամսի վերջին մի քանի հեղինակութեան հայերէն լեզուով թարգմանութեամբ կամ ինքնուրոյն ընթերցանութեան համար:
4. Եթէ բաժանորդաց թիւը հասնի մինչև 480-ի, այն ժամանակ խմբագրութիւնը իւր բաժանորդներին ձրի տալու է եւ քիւնի գիրք:
5. Ուսուցիչները կարող են բաժանորդագրուող վճարել երկու նուազ. առաջին երեք րուրին յուլիսի սկզբին. միւս երեք րուրին նոյեմբերի մինչև 6-ն: Վերջին նուազի բաժանորդները ուշանալիս «Թերթը» չեն ուղարկել նոյեմբերի գրքից սկսած մինչև դրանք ստանալը:
6. Որ և իցէ գրքից չը ստանալու մասին բողոք հարկաւոր է ուղարկել ուղղակի խմբագրութեան հետեւեալ յեռք ստանալուն պէս:
Բաժանորդը գրուիլ ցանկացողները կարող են դիմել խմբագրութեան գրասենեակը, որ գտնվում է պ. Յ. Մարտիրոսեանի տպարանում, Սրբեկան փողոցի վերայ, Ալեքսանդրեան պարտեզի մօտ:
Օտարաբաղաւորացի կարող են դիմել հետեւեալ հասցեով. Въ конторѣ Редакціи Армянскаго Журнала „Педагогическій Листокъ“.
Խմբագիր ՅԱՎՈՐ ՏԵՐ-ՅՈՎ.ՀԱՆՆԻՍԵԱՆ:

ՄԻ ՌՈՒՍ ընտանիք ցանկանում է ընդունել թիւիւսի ուսումնարաններում սովորող ՕՏԱՐ ԵՐԿՐԱՅԻ ԵՐԵՄԻԱՆԵՐԻՆ: Հասցէն կարելի է իմանալ «ՄՇԱԿԻ» խմբագրատանը:
2—3

ԲԱՐՁՐ ուսում ստացած մի ԶԻՆՈՒՌԱԿԱՆ պատրաստում է աշակերտներին դիմադրական կուրսի բոլոր ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻՑ: Հասցէն կարելի է իմանալ «ՄՇԱԿԻ» խմբագրատանը:
2—4

Ըստ հրամանի լուսաւորչեան ՀԱՅՈՑ ՍԻՆՈ. ԴԻ ՍՐԲՈՑ ԷԶՄԻՍՏԵՆԻ, յիսուսի վիճակային կոնսիստորիայի վրաստանի և Իմբիթի նշանակեալ է ԱՃՐԻՍՏԱՍՈՒԹԻՒՆ ԵՅ ՕԳՈՍՏՈՍԻ սոյն ամի և ԿՐԿԵԱՅՐԿԱՍՈՍՈՒԹԻՒՆ ԵՅ Նոյն ամսոյ վասն տալոյ կապալաւ ԶԳՏԱՆԵՑՆԱՒ ԴԻ ՏԵՐԹԻՍ ԲԱՎԱԲԻ ԱՌՈՒՍԱՊԱՏԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒՍԻՍ ցանկացողը կարեն տեսնել զպայմանն: ԴԻ ԴԻՄԱՆԱՏԱՆ կոնսիստորիայի յիւրաքանչիւր Ատենական աւուր մինչև Գ-2 ժամն յիս կէս աւուր:
Անդամ կոնսիստորիայի Սարգիս աւազ քաւ հանայ Աղաջանեանց
2—3

Մօզդօկի Հայոց երկեսն ուսումնարաններում հարկաւոր է մի ուսուցիչ Հայոց լեզուի, 24 դասի համար տարեկան 5—600 ր. ուսնելով:
Ալեքսանդրօպօլի վիճակային դպրոցի պատրաստական դաստանց համար նոյնպէս հարկաւոր են երեք ուսուցիչ 24 դասի համար տարեկան 4—500 րուրի: Եւսնելով: Ծանկացողները կարող են դիմել վերոյիշեալ ուսումնարանների վարչութիւններին կամ պ. Նիկ. Տէր-Վահանեանին Կենտրոնական Գրասենեակում:
3—3

ԿՕՄԻՍԻՏԻ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾ՝ ԲԵՐԻ համար 1867 ին ՎԻԵՆՆԱ Հիմնեալ ՄԵՐ ՏԱՆԸ ՄԵՒ ԲԱՃԱՌԱՄՈՒՆԻՍ ԱՒ ԲԱՅՈՒՄԸ ԵՒ ԹԱՄԱՐՆԵՒԻ քարավանաւարարում № 16. Եւրոպայի ընտիր ֆարիկաներէն զանազան տեսակ ԱՊԱՆԻՍԵՆԻ բերի տալու պայմանաւ ՊԱՏՈՒՐԵՆԵՐ ԸՆԴՈՒՆԵԼԻՈՒ պատրաստ ենք: Ծանկացող պարտնայ պարտնայ օրինակները կարող են տեսնել առաւօտեան ժամը 9-էն մինչև 2 և 5-էն մինչև 7:
Շահինով և Բօթովիչ:
9—10

ՕԳՈՍՏՈՍԻ 2		Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ց Ո Ց Ց		ԹԻՖԼԻՍ 1879	
ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՑ (Ոգոստոսի 1-ին)	Բ.	Կ.	ՀԵՌԱԳԻՐ	ՓՈԹԻ-ԹԻՖԼԻՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՂԻԻ	Փ Օ Ս Տ
Ոսկին (պօղոնկեղիւր)	8	—	—	—	—
Հին 82 պր. մ. արծ. 1000 մ.	1480	—	—	—	—
Հին 20 կ. 72 պր. 1000 »	1215	—	—	—	—
Վերջինի 5% առաջի փոխաւորութեան տու. 100 »	236	—	—	—	—
Երկրորդ 5% վերջինի »	235	—	—	—	—
Մարտի կուրսը 268—	100	—	—	—	—
Լճուցի կուրսը Օղեսայի վրա	9	50	—	—	—
Վենայի կուրսը արժէ 123 դր.	100	—	—	—	—
Դաւթի բարձր	5	10	—	—	—
Առաւարական բանկի աւելան 200 մ.	310	—	—	—	—
Փօթի թիֆլիսեան երկաթուղու ակցիան 125 մ.	—	—	—	—	—
Շաքարը բրոնզի	7	05	—	—	—
» միւս տեսակը	6	95	—	—	—
» չաքար աւաղ	5	70	—	—	—
» տրանկուր	5	30	—	—	—
» մաքուր վճառած	10	—	—	—	—
Բամբակը Երևանու Ա. միւրիկայի սերմից	8	40	—	—	—
Միւս տեսակը հին սերմից	8	—	—	—	—
Բոսորդի թուր	6	80	—	—	—
» թարաւար	3	50	—	—	—
Աւելուր Շորապալու	2	30	—	—	—
» Երևանի	—	—	—	—	—
Գարին	1	40	—	—	—
Մոմը բնածարսի (сѣар.)	12	40	—	—	—
Մետաքսը Երևանու	180	—	—	—	—
Կախեթեան	100	—	—	—	—
Կոկոնը Երևանու (բոս.)	50	—	—	—	—
Ֆրիզոնը (յաւը) Աղուլեաց	60	—	—	—	—
Կօֆէն մօկօ	26	—	—	—	—
» Երևանի	22	—	—	—	—
» Մանտիկոն	18	—	—	—	—

ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՑ (Ոգոստոսի 1-ին)	Բ.	Կ.
Ոսկին (պօղոնկեղիւր)	8	—
Հին 82 պր. մ. արծ. 1000 մ.	1480	—
Հին 20 կ. 72 պր. 1000 »	1215	—
Վերջինի 5% առաջի փոխաւորութեան տու. 100 »	236	—
Երկրորդ 5% վերջինի »	235	—
Մարտի կուրսը 268—	100	—
Լճուցի կուրսը Օղեսայի վրա	9	50
Վենայի կուրսը արժէ 123 դր.	100	—
Դաւթի բարձր	5	10
Առաւարական բանկի աւելան 200 մ.	310	—
Փօթի թիֆլիսեան երկաթուղու ակցիան 125 մ.	—	—
Շաքարը բրոնզի	7	05
» միւս տեսակը	6	95
» չաքար աւաղ	5	70
» տրանկուր	5	30
» մաքուր վճառած	10	—
Բամբակը Երևանու Ա. միւրիկայի սերմից	8	40
Միւս տեսակը հին սերմից	8	—
Բոսորդի թուր	6	80
» թարաւար	3	50
Աւելուր Շորապալու	2	30
» Երևանի	—	—
Գարին	1	40
Մոմը բնածարսի (сѣар.)	12	40
Մետաքսը Երևանու	180	—
Կախեթեան	100	—
Կոկոնը Երևանու (բոս.)	50	—
Ֆրիզոնը (յաւը) Աղուլեաց	60	—
Կօֆէն մօկօ	26	—
» Երևանի	22	—
» Մանտիկոն	18	—

ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՑ (Ոգոստոսի 1-ին)	Բ.	Կ.
Ոսկին (պօղոնկեղիւր)	8	—
Հին 82 պր. մ. արծ. 1000 մ.	1480	—
Հին 20 կ. 72 պր. 1000 »	1215	—
Վերջինի 5% առաջի փոխաւորութեան տու. 100 »	236	—
Երկրորդ 5% վերջինի »	235	—
Մարտի կուրսը 268—	100	—
Լճուցի կուրսը Օղեսայի վրա	9	50
Վենայի կուրսը արժէ 123 դր.	100	—
Դաւթի բարձր	5	10
Առաւարական բանկի աւելան 200 մ.	310	—
Փօթի թիֆլիսեան երկաթուղու ակցիան 125 մ.	—	—
Շաքարը բրոնզի	7	05
» միւս տեսակը	6	95
» չաքար աւաղ	5	70
» տրանկուր	5	30
» մաքուր վճառած	10	—
Բամբակը Երևանու Ա. միւրիկայի սերմից	8	40
Միւս տեսակը հին սերմից	8	—
Բոսորդի թուր	6	80
» թարաւար	3	50
Աւելուր Շորապալու	2	30
» Երևանի	—	—
Գարին	1	40
Մոմը բնածարսի (сѣар.)	12	40
Մետաքսը Երևանու	180	—
Կախեթեան	100	—
Կոկոնը Երևանու (բոս.)	50	—
Ֆրիզոնը (յաւը) Աղուլեաց	60	—
Կօֆէն մօկօ	26	—
» Երևանի	22	—
» Մանտիկոն	18	—

ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՑ (Ոգոստոսի 1-ին)	Բ.	Կ.
Ոսկին (պօղոնկեղիւր)	8	—
Հին 82 պր. մ. արծ. 1000 մ.	1480	—
Հին 20 կ. 72 պր. 1000 »	1215	—
Վերջինի 5% առաջի փոխաւորութեան տու. 100 »	236	—
Երկրորդ 5% վերջինի »	235	—
Մարտի կուրսը 268—	100	—
Լճուցի կուրսը Օղեսայի վրա	9	50
Վենայի կուրսը արժէ 123 դր.	100	—
Դաւթի բարձր	5	10
Առաւարական բանկի աւելան 200 մ.	310	—
Փօթի թիֆլիսեան երկաթուղու ակցիան 125 մ.	—	—
Շաքարը բրոնզի	7	05
» միւս տեսակը	6	95
» չաքար աւաղ	5	70
» տրանկուր	5	30
» մաքուր վճառած	10	—
Բամբակը Երևանու Ա. միւրիկայի սերմից	8	40
Միւս տեսակը հին սերմից	8	—
Բոսորդի թուր	6	80
» թարաւար	3	50
Աւելուր Շորապալու	2	30
» Երևանի	—	—
Գարին	1	40
Մոմը բնածարսի (сѣар.)	12	40
Մետաքսը Երևանու	180	—
Կախեթեան	100	—
Կոկոնը Երևանու (բոս.)	50	—
Ֆրիզոնը (յաւը) Աղուլեաց	60	—
Կօֆէն մօկօ	26	—
» Երևանի	22	—
» Մանտիկոն	18	—

ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՑ (Ոգոստոսի 1-ին)	Բ.	Կ.
Ոսկին (պօղոնկեղիւր)	8	—
Հին 82 պր. մ. արծ. 1000 մ.	1480	—
Հին 20 կ. 72 պր. 1000 »	1215	—
Վերջինի 5% առաջի փոխաւորութեան տու. 100 »	236	—
Երկրորդ 5% վերջինի »	235	—
Մարտի կուրսը 268—	100	—